TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Cần cơ chế điều phối liên ngành để nâng hiệu quả truy xuất nguồn gốc

08:41 30/04/2026

Trong bối cảnh hội nhập kinh tế quốc tế ngày càng sâu rộng, truy xuất nguồn gốc không còn là yêu cầu riêng của từng ngành hàng mà đã trở thành tiêu chí quan trọng phản ánh năng lực quản lý, mức độ minh bạch của thị trường và khả năng cạnh tranh của quốc gia. Đối với Việt Nam, xây dựng hệ thống truy xuất nguồn gốc đồng bộ đang là nhiệm vụ cấp thiết nhằm bảo vệ người tiêu dùng, hỗ trợ doanh nghiệp và đáp ứng các tiêu chuẩn ngày càng khắt khe của thị trường toàn cầu.

Những năm gần đây, Việt Nam từng bước hoàn thiện hành lang pháp lý cho hoạt động này thông qua nhiều cơ chế, chính sách quan trọng. Cùng với đó, các bộ, ngành và địa phương cũng chủ động xây dựng hệ thống truy xuất phục vụ quản lý chuyên ngành, kết nối sản xuất với tiêu dùng và hỗ trợ xuất khẩu.

Trong lĩnh vực nông nghiệp, truy xuất nguồn gốc được đẩy mạnh đối với vùng trồng, cơ sở đóng gói, chuỗi cung ứng nông sản phục vụ xuất khẩu. Ở lĩnh vực công thương, hoạt động này gắn với quản lý lưu thông hàng hóa, thương mại điện tử và kiểm soát thị trường. Trong khi đó, ngành y tế cũng triển khai truy xuất đối với thuốc, thực phẩm bảo vệ sức khỏe và nhiều sản phẩm liên quan trực tiếp đến sức khỏe người dân.

Ứng dụng công nghệ số trong truy xuất nguồn gốc, nâng cao minh bạch hàng hóa Việt Nam.

Tuy nhiên, quá trình triển khai hiện nay vẫn bộc lộ không ít hạn chế. Một trong những điểm nghẽn lớn nhất là sự phân tán trong quản lý và thiếu liên thông giữa các hệ thống dữ liệu. Mỗi bộ, ngành hoặc địa phương thường phát triển nền tảng riêng theo nhu cầu quản lý của mình, dẫn đến khác biệt về tiêu chuẩn dữ liệu, phương thức vận hành và mục tiêu sử dụng.

Trong khi đó, bản chất của truy xuất nguồn gốc là xuyên suốt toàn chuỗi giá trị. Một sản phẩm muốn xác minh nguồn gốc đầy đủ có thể liên quan tới nhiều khâu như nguyên liệu đầu vào, sản xuất, vận chuyển, phân phối, kiểm định chất lượng, xuất nhập khẩu và tiêu thụ. Nếu các hệ thống không kết nối được với nhau, thông tin sẽ bị đứt gãy, làm giảm hiệu quả quản lý và tăng chi phí tuân thủ cho doanh nghiệp.

Thực tế cho thấy, nhiều doanh nghiệp xuất khẩu hiện phải đáp ứng đồng thời yêu cầu truy xuất của cơ quan quản lý trong nước và đối tác nước ngoài. Tuy nhiên, do dữ liệu chưa đồng bộ nên doanh nghiệp phải khai báo nhiều lần, phát sinh thêm thời gian, nhân lực và chi phí vận hành.

Không chỉ ảnh hưởng đến hoạt động thương mại, sự thiếu liên thông còn gây khó khăn trong công tác chống gian lận xuất xứ và phòng vệ thương mại. Khi xảy ra nghi vấn về nguồn gốc nguyên liệu hoặc quá trình sản xuất, cơ quan chức năng mất nhiều thời gian xác minh do thông tin nằm rải rác ở nhiều hệ thống khác nhau.

Trong lĩnh vực an toàn thực phẩm, khi phát sinh sự cố liên quan đến chất lượng sản phẩm, việc truy vết nguồn gốc càng cần được thực hiện nhanh chóng. Nếu

dữ liệu phân tán, quá trình kiểm tra, khoanh vùng và xử lý rủi ro có thể bị chậm trễ, ảnh hưởng trực tiếp đến quyền lợi người tiêu dùng và uy tín hàng hóa Việt Nam.

Kinh nghiệm từ nhiều quốc gia cho thấy, để triển khai hiệu quả truy xuất nguồn gốc cần có cơ chế điều phối liên ngành ở tầm quốc gia. Cơ chế này giúp thống nhất định hướng phát triển, chuẩn hóa dữ liệu, kết nối hệ thống và bảo đảm phối hợp đồng bộ giữa các cơ quan quản lý.

Đối với Việt Nam, việc hình thành một đầu mối điều phối đủ thẩm quyền là yêu cầu thực tiễn. Đây sẽ là nền tảng để khắc phục tình trạng phân tán hiện nay, đồng thời hỗ trợ xây dựng hạ tầng dữ liệu dùng chung, thúc đẩy chuyển đổi số và nâng cao hiệu quả quản lý nhà nước.

Về lâu dài, một hệ thống truy xuất nguồn gốc hiện đại, minh bạch và liên thông không chỉ giúp bảo vệ thị trường trong nước mà còn mở rộng cơ hội cho hàng hóa Việt Nam tiếp cận các thị trường khó tính. Đây cũng là bước đi quan trọng để nâng cao vị thế cạnh tranh của nền kinh tế trong giai đoạn mới.

Nam Sơn